

ABSENOLDEB O ACHOS SALWCH

Cyfarwyddyd ar Reoli Heintiau mewn Ysgolion Gwynedd (Chwefror 2012)

Brechau a heintiau croen	Dylid aros i ffwrdd o'r ysgol, meithrinfa neu warchodwr plant am gyfnod o:	Sylwadau
Tarwden y traed (Athlete's foot)	Dim	Nid yw tarwden y troed yn gyflwr difrifol. Argymhellir triniaeth
Brech yr ieir	Pum niwrnod o ddechrau'r frech	<i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog</i>
Doluriau annwyd, (Herpes simplex)	Dim	Osgoi cusanu a chysylltiad â'r doluriau. Nid yw doluriau annwyd yn ddirifol ar y cyfan ac maent yn hunangyfngol.
Brech goch yr Almaen (rwbela)	Chwe diwrnod o ddechrau'r frech	Mae modd ei hatal drwy imiwneiddio (MMR x 2 ddos). <i>GWELER: Staff Beichiog</i>
Llaw, traed a'r geg	Dim	Cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol os effeithir ar nifer fawr o blant. Gellir ystyried gwahardd mewn rhai amgylchiadau.
Impetigo	Hyd nes bod y clwyfau'n grofennog ac wedi gwella, neu 48 awr ar ôl dechrau cael triniaeth wrthfotig	Mae triniaeth wrthfotig yn cyflymu'r broses wella ac yn lleihau'r cyfnod heintus
Y Frech Goch	Pedwar diwrnod ar ôl dechrau'r frech	Mae modd ei hatal drwy imiwneiddio (MMR x 2 ddos). <i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog</i>
Molluscwm contagioswm	Dim	Cyflwr hunangyfngol
Tarwden (Ringworm)	Nid oes angen gwahardd fel arfer	Mae angen triniaeth
Brech rosynnaidd (babanod)	Dim	Dim
Clefyd crafu	Gall y plentyn ddychwelyd ar ôl y driniaeth gyntaf	Mae angen i'r rhai sydd yn rhannu cartref a'r rhai sydd â chysylltiad agos gael triniaeth
Y dwymyn goch	Gall y plentyn ddychwelyd 24 awr ar ôl dechrau triniaeth wrthfotig briodol	Argymhellir triniaeth wrthfotig ar gyfer y plentyn yr effeithir arno
Y Foch Goch. Parfofeirws B19	Dim	<i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog</i>
Yr Eryr	Gwahardd dim ond os oes rhedlif yn dod o'r frech ac nad oes modd ei gorchuddio	Gall achosi brech yr ieir ymhlith y rhai nad oes ganddynt imiwneidd h.y. y rhai nad ydynt wedi cael brech yr ieir. Caiff ei ledaenu gan gysylltiad agos iawn ac o gyffwrdd ag e. Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol. <i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed a Staff Beichiog</i>
Dafad a Ferwca	Dim	Dylid gorchuddio ferwca mewn pyllau nofio, campfeydd ac ystafelloedd newid

Dolur rhydd a salwch chwydu	Dylid aros i ffwrdd o'r ysgol, meithrinfa neu warchodwr plant am gyfnod o:	Sylwadau
Dolur rhydd a/neu chwydu	48 awr ar ôl yr achos diwethaf o'r dolur rhydd neu chwydu	
<i>E. coli</i> O157 VTEC	Dylid gwahardd am 48 awr o'r achos diwethaf o'r Dolur Rhydd	Gall fod angen gwahardd pellach ar gyfer pobl ifanc o dan 5 oed a'r rhai sy'n cael anhawster cadw at arferion hylendid
Teiffoid [a paradeiffoid] (twymyn enterig)	Gall fod angen gwahardd pellach ar gyfer rhai plant tan nad ydynt yn alldaflu mwyach	Mae'n bosibl hefyd y bydd y cyfarwyddyd hwn yn berthnasol i rai cysylltiadau a allai fod angen clirio meicrofiolegol arnynt
Shigela (dysentri)		Cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol am ragor o gyngor
Cryptosporidiosis	Gwahardd am 48 awr o'r achos diwethaf o ddolur rhydd	Mae gwahardd rhag nofio'n ddoeth am bythefnos ar ôl i'r dolur rhydd ddo i ben

Heintiau anadlol	Dylid aros i ffwrdd o'r ysgol, meithrinfa neu warchodwr plant am gyfnod o:	Sylwadau
Y Ffliw	Hyd nes bod gwellhad	<i>GWELER: Plant sy'n Agored i Niwed</i>
Twbercwlosis	Ymgynghorwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol bob amser	Mae angen cysylltiad agos hir dymor er mwyn iddo ledaenu
Y Pas (pertwsis)	Pum niwrnod o ddechrau triniaeth wrthfotig neu 21 diwrnod o ddechrau'r salwch os nad oes triniaeth wrthfotig	Mae modd ei atal drwy frechu. Ar ôl triniaeth, mae'n bosibl y bydd pesychu nad yw'n heintus barhau am wythnosau lawer. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn trefnu unrhyw olrhain cyswllt angenrheidiol.
Heintiau eraill	Dylid aros i ffwrdd o'r ysgol, meithrinfa neu warchodwr plant am gyfnod o:	Sylwadau

Llid pilen y llygad (conjunctivitis)	Dim	Os bydd achos/clwstwr yn codi, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol.
Difftheria	Mae gwahardd yn hanfodol. Ymgynghorwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd lleol bob amser	Mae'n rhaid i gysylltiadau teuluol gael eu gwahardd hyd nes y byddant yn cael eu clirio gan eich Tîm Diogelu Iechyd lleol i ddechrau. Mae modd ei atal drwy frechu. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn trefnu unrhyw olrhain cyswllt angenrheidiol.
Twymwn y chwarennau (Glandular fever)	Dim	
Llau pen	Dim	Argymhellir triniaeth dim ond mewn achosion lle bo llau byw wedi'u gweld.
Hepatitis A	Gwahardd tan saith diwrnod ar ôl dechrau'r clefyd melyn (neu saith diwrnod ar ôl dechrau'r symptomau os nad yw'r clefyd melyn yn bresennol)	Mewn achos o hepatitis A, bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar fesurau rheoli.
Hepatitis B, C, HIV/AIDS	Dim	Mae Hepatitis B a C a HIV yn feirysau a gludir yn y gwaed nad ydynt yn heintus drwy gysylltiad achlysurol. Ar gyfer glanhau gollyngiadau hylif o'r corff. <i>GWELER: y ddogfen 'Dysgwch Wers i Germau' (Llywodraeth Cymru, 2006)</i>
Meningitis / septicaemia	Hyd nes bod gwellhad	Mae modd atal Meningitis C drwy frechu. Nid oes unrhyw reswm dros wahardd brodyr neu chwiorydd na chyswllt agos eraill. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar unrhyw gamau angenrheidiol.
Meningitis oherwydd bacteria arall	Hyd nes bod gwellhad	Mae modd atal meningitis hib a niwrococo drwy frechu. Nid oes unrhyw reswm dros wahardd brodyr neu chwiorydd nac eraill â chyswllt agos â'r achos. Bydd eich Tîm Diogelu Iechyd lleol yn cynghori ar unrhyw gamau angenrheidiol.
Meningitis feirysol	Dim	Salwch llai difrifol. Nid oes unrhyw reswm dros wahardd brodyr neu chwiorydd nac eraill â chyswllt agos â'r achos.. Nid oes angen olrhain cyswllt.
MRSA	Dim	Mae hylendid da, yn enwedig golchi dwylo a glanhau amgylcheddol, yn bwysig er mwyn lleihau unrhyw berygl o ledaenu. Os bydd angen rhagor o wybodaeth arnoch, cysylltwch â'ch Tîm Diogelu Iechyd.
Clwy'r Pennau (Mumps)	Gwahardd plant am bum niwrnod ar ôl dechrau'r chwyddo	Mae modd ei atal drwy frechu (MMR x 2 ddos).
Edeulyngyr	Dim	Argymhellir triniaeth ar gyfer y plentyn a'r rhai sy'n dod i gysylltiad â'r cartref.
Tonsilitis	Dim	Mae llawer o achosion, ond mae'r rhan fwyaf o achosion oherwydd feirysau ac nid oes angen cyffuriau gwrthfotig.

Plant sy'n agored i niwed

Mae rhai cyflyrau meddygol yn gwneud i rai plant fod yn agored i ddal heintiau nad ydynt prin byth yn ddifrifol i'r rhan fwyaf o blant; mae'r rhain yn cynnwys plant sy'n cael triniaeth ar gyfer lewcemia neu ganserau eraill, sy'n cael dosys uchel o steroidau ac sydd â chyflyrau sy'n gostwng eu himiwnedd yn sylweddol.

Staff beichiog

Os yw menyw feichiog yn datblygu brech neu mewn cysylltiad uniongyrchol â rhywun sydd â brech a allai fod yn heintus, dylai meddyg archwilio hyn. Daw'r risg mwyaf i fenywod beichiog o heintiau o'r fath oddi wrth eu plentyn/plant eu hunain, yn hytrach na'r gweithle.

IMIWNEIDDIO

Imiwneiddio yw'r ffordd fwyaf diogel a mwyaf effeithiol o amddiffyn plant rhag clefydau difrifol. Rydym yn annog rhieni i imiwneiddio eu plant neu drefnu dosiau dilynol pellach drwy'r meddyg teulu. I gael y cyngor diweddaraf ar imiwneiddio, ewch i www.immunisation.nhs.uk, neu gall y gwasanaeth iechyd ysgolion gynghori ar yr amserlen imiwneiddio genedlaethol ddiweddaraf.

2 fis oed	• Difftheria, tetanws, pertwsis, polio a Hib (DTaP / IPV / Hib) • Niwrococol (PCV)	• Un pigiad • Un pigiad
3 mis oed	• Difftheria, tetanws, pertwsis, polio a Hib (DTaP / IPV / Hib) • Meningitis C (Men C)	• Un pigiad • Un pigiad
4 mis oed	• Difftheria, tetanus, pertwsis, polio a Hib (DTaP/IPV/Hib) • Niwrococol (PCV) • Meningitis C (Men C)	• Un pigiad • Un pigiad • Un pigiad
12-13 mis	• Hib / meningitis C • Y Frech Goch, Clwy'r Pennau a Rwbela (MMR) • Niwrococol (PCV)	• Un pigiad • Un pigiad • Un pigiad
Tair blynedd a phedwar mis neu'n fuan ar ôl hynny	• Difftheria, tetanws, pertwsis, polio (DTaP / IPV)neu dTaP / IPV • Y Frech Goch, Clwy'r Pennau a Rwbela (MMR)	• Un pigiad • Un pigiad
Rhwng 13 a 18 oed	• Tetanws, difftheria, a pholio (Td/IPV)	• Un pigiad
Merched rhwng 12 a 13 oed	• Canser ceg y groth a achosir gan feirws papiloma dynol math 6, 11, 16 & 18. Brechlyn HPV.	• Tri dos dros chwe mis